

Kā produktivitāte, LEAN un darba aizsardzība ir savā starpā saistītas?

18.10.2023. tiešsaiste

Produktivitāte – desmitgades izaicinājums

Budžeta uzraugi: Latvija turpina balansēt uz recesijas riska robežas; desmitgades izaicinājums – produktivitāte

Dalieties:

Cilvēki sniegputēna laikā. Foto: LETA, Evija Trilanova

16. marts, 10:38 | [Ekonomika](#) | Autori: LSM.lv Ziņu redakcija

Latvijas ekonomika kopumā turpina balansēt uz recesijas riska robežas. Savukārt ekonomikas nākotnes izaicinājums ir paātrināt izaugsmi, jo tikai iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugums nodrošinās pamatu stabilam budžeta pieaugumam. Uz to jaunākajā krīzes monitoringa ziņojumā par valsts ekonomisko un fiskālo situāciju norāda Fiskālās disciplīnas padome.

Recesijas risks un produktivitāte

Vērtējot iespējamos riskus saistībā ar Saeimā galīgajā lasījumā pieņemto valsts budžetu, Fiskālās disciplīnas padome norādīja, ka šobrīd augstas nenoteiktības apstākļos galvenais risks ir makroekonomisko rādītāju ievērojamas nobīdes. Pēc Finanšu ministrijas jaunajām prognozēm – reālais IKP 2023. gadam nepieaugs, bet inflācija sasniegs 10%.

Latvijas ekonomika kopumā turpina balansēt uz recesijas riska robežas. 2023. gada janvāra dati liecina par produkcijas apjoma būtisku samazināšanos rūpniecībā, mazumtirdzniecības apgrozījuma minimālu pieaugumu un eksporta pieauguma tempu sabremzēšanos.

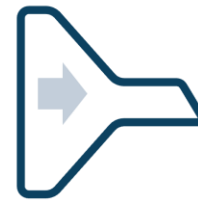
Padome uzsver, ka šajā situācijā produktivitātes kāpināšana ir lielākais Latvijas ekonomikas tuvākās desmitgades izaicinājums. Darba samaksas pieaugums, kas 2022. gadā sasniedza 7,5%, nav sasaiņots ar produktivitātes pieaugumu, tieši pretēji –

plaisa starp produktivitātes un darba samaksas pieaugumu paplašinās.

Produktivitāte ir efektivitātes mērs, kas raksturo attiecību starp saražoto produktu (sniegto pakalpojumu) un resursiem, kuri šim mērķim izmantoti

resursi

ievade

produktivitāte

rezultāts

Produktivitāte Latvijā

IKP pret nostrādāto darba stundu

Indicators

◆ GDP per hour worked

◆ Labour productivity and utilisation

◆ Labour compensation per hour worked

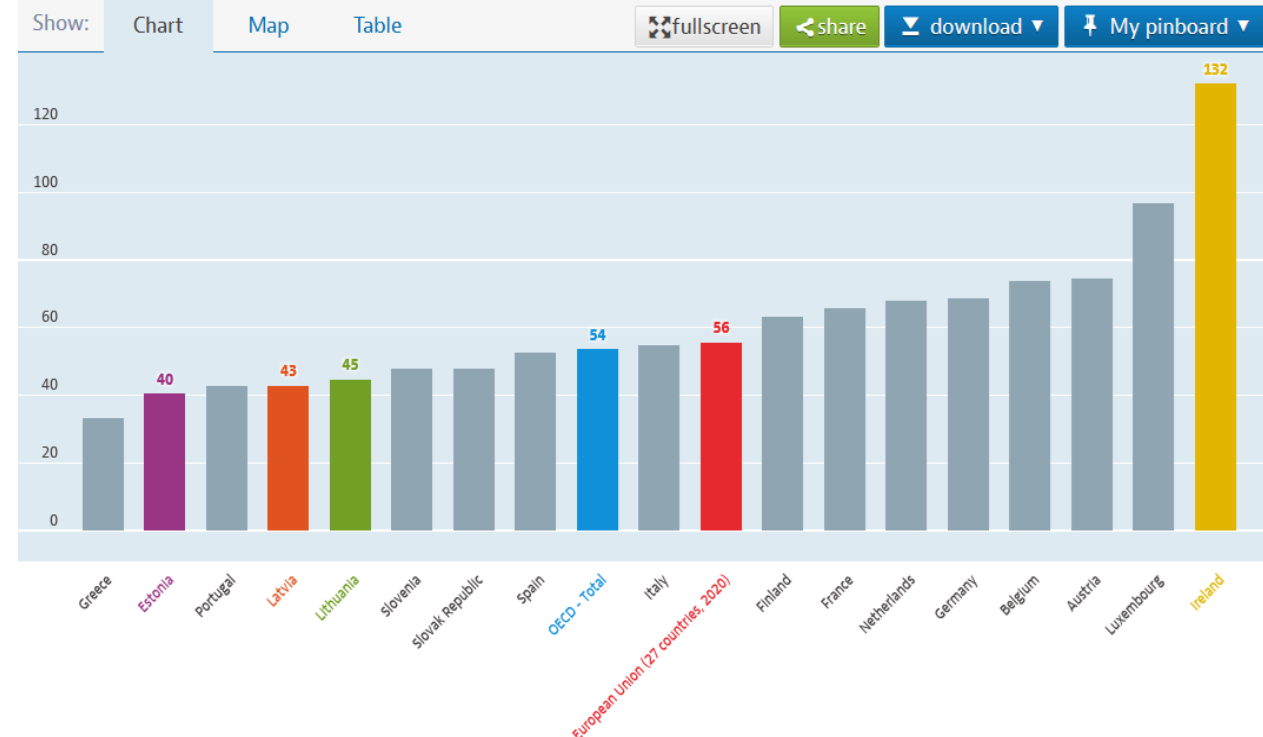
◆ Multifactor productivity

◆ Unit labour costs

◆ Labour productivity forecast

GDP per hour worked Total, US dollars, 2022 or latest available

Source: GDP per capita and productivity growth

Produktivitātes uzlabošanas iespējas

Investīcijas kapitālā

Tehnoloģiskais progress

Darba organizācija

Darba dalīšana un specializācija

Izglītība un kvalifikācija

Stimuli

Organizācijas par efektīvam var uzskatīt tikai tad, ja tās spēj:

sasniegt izvirzītos mērķus,
apmierinot visu ieinteresētu pušu
vajadzības un gaidas

atrast optimālāko balansu
starp rīcībā esošajiem resursiem un
pastāvošajām iespējām

Organizācijas par efektīvam var uzskatīt tikai tad, ja tās spēj:

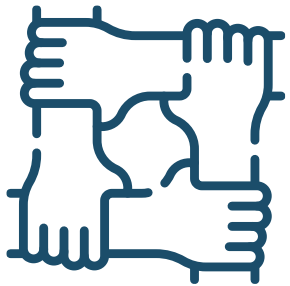
ātri adaptēties
mainīgajā vidē un radīt uzticamību tam,
ko tās dara/rada

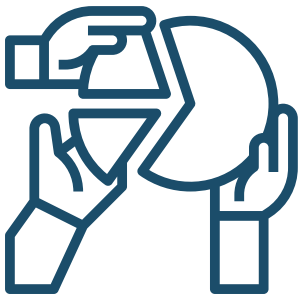
būt radošas
un
inovatīvas

Organizācijas par efektīvam var uzskatīt tikai tad, ja tās spēj:

nodrošināt
savstarpējās uzticēšanās kultūru
un vienotas kopējās vērtības

iesaistīt darbiniekus
līdzdarboties organizācijas attīstībā
un pilnveidē

Uzmanības centrā cilvēks

CILVĒKS ir galvenais faktors sistēmā, kurai ir jāspēj būt:
efektīvai
produktīvai
konkurētspējīgai
drošai
komfortablai
bez defektiem
jebkurai situācija adaptēties spējīgai,
lai sasniegtu labāko iespējamo rezultātu

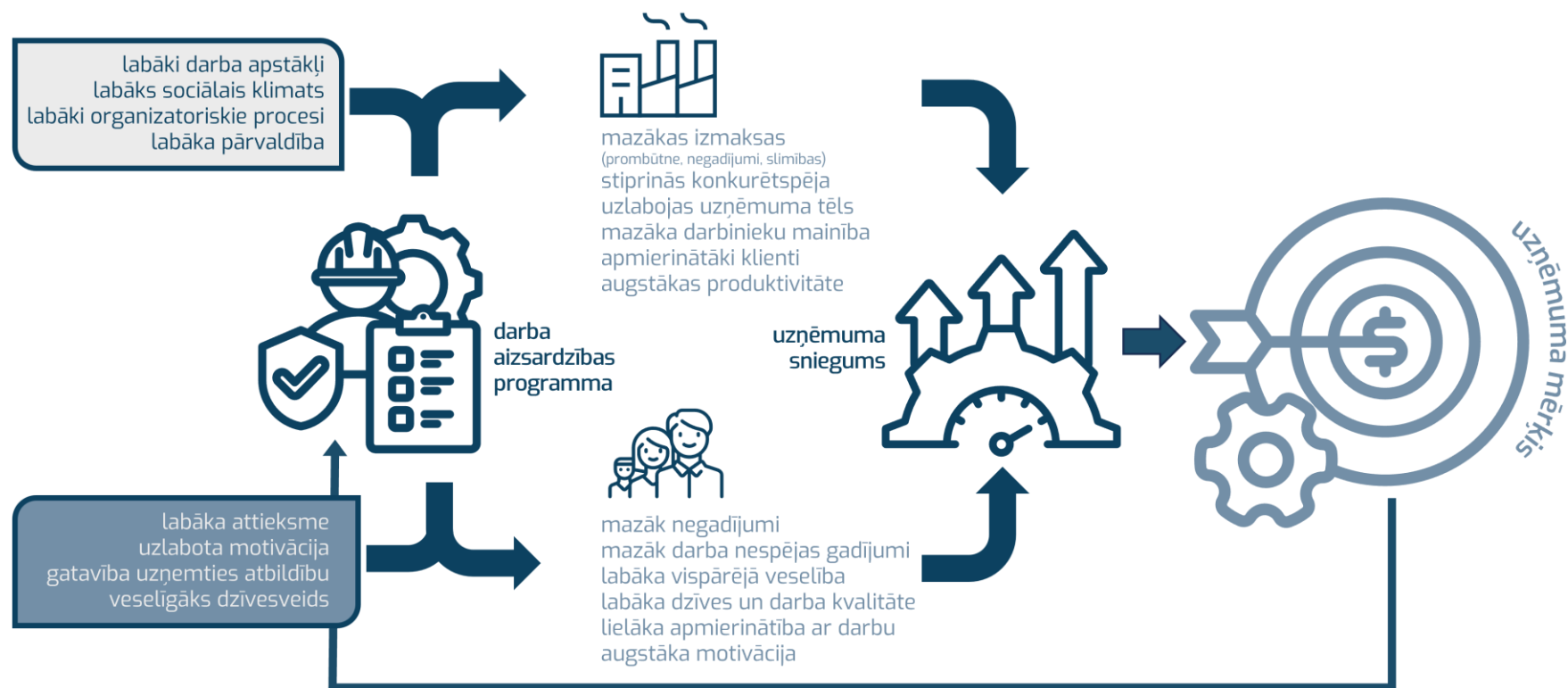

Darba aizsardzība un produktivitāte (1)

Darba aizsardzība un produktivitāte [2]

Darba aizsardzības programmas ietekme uz uzņēmuma sniegumu un mērķiem

attēls: <https://www.flickr.com/photos/lockheedmartin/albums/72157628445024825>

Veicinot drošības kultūru

darbinieku
produktivitāte **+24 %**

rūpnīcas
izmaksas **-20 %**

© UP 2023

┌ Pētījumi liecina, ka darbinieki,
kuri jūt, ka viņu darba vieta ir **droša**,
strādās **produktīvāk** nekā tie, kuri jūtas nedroši ┐

attēls: Lee Campbell on Unsplash

LEAN pieeja un fokuss

Kas ir LEAN?

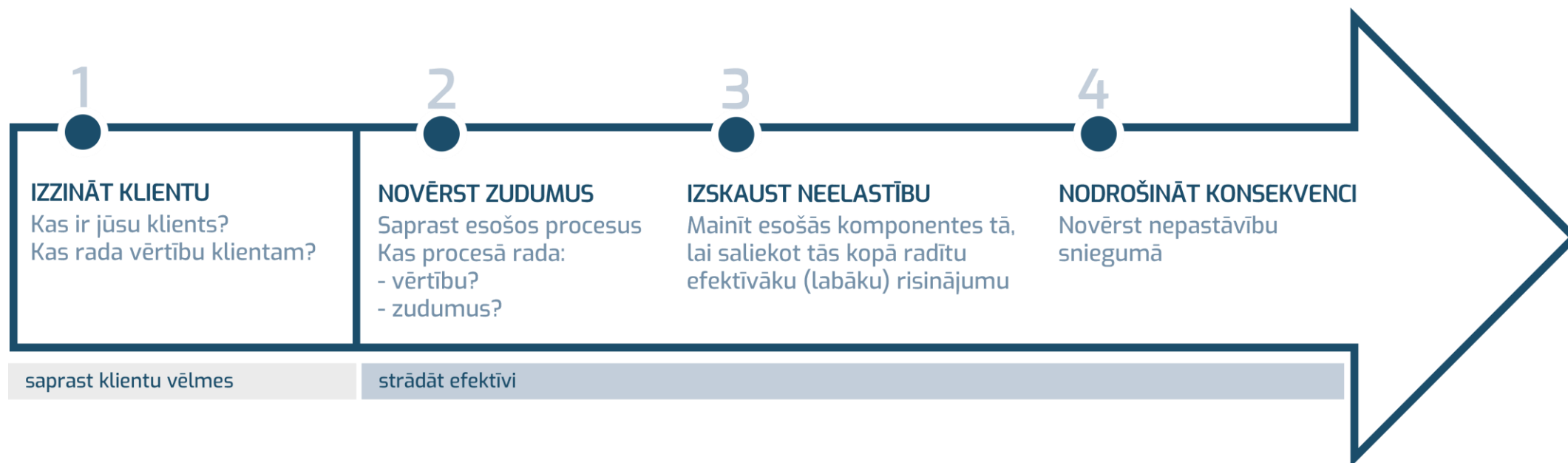
LEAN ir biznesa stratēģija, kuras pamatā ir **apmierināt klientu vēlmes**, piedāvājot tieši tās preces un tieši tos pakalpojumus, kuri ir nepieciešami klientam, tieši tad, kad klients tos vēlas, tieši tādā daudzumā, kāds ir nepieciešams klientam, par cenu, kuru ir gatavs maksāt klients, **izmantojot pēc iespējas mazāk resursus** – darbaspēku, laiku, vietu, aprīkojumu, naudu u.c.

© UP 2023

LEAN pamatprincipi

LEAN ļauj strādāt *gudrāk* izmantojot četru soļu pieeju

Kas cilvēkam ir vislielākais dārgums=vērtība?

The greatest wealth is health
(lielākā bagātība ir veselība)

attēli: Christioan Bowen un Anastase Maragos on Unsplash

Darba devēju mūsdienu izaicinājumi

nodrošināt atbilstošu darbinieku skaitu
ar nepieciešamajām prasmēm
īstajā vietā
īstajā laikā
ar pareizo attieksmi
darot piemērotu darbu
par atbilstošu samaksu
nodrošinot sagaidāmo rezultātu

Kāpēc pielietot LEAN?

Darbā notikušu nelaimes gadījumu cēloņi 2020 pret 2021 gadu

	kopā	smagi	☠
Neapmierinoši apstākļi darba vietā	+15%	+70%	0
Nedroša rīcība	+2%	+22%	+7
Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	+134%	+36%	+1
Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	+51%	+45%	+12
Vardarbība (uzbrukums)	+15%	+300%	+1
Pārējie	-2%	0	-2

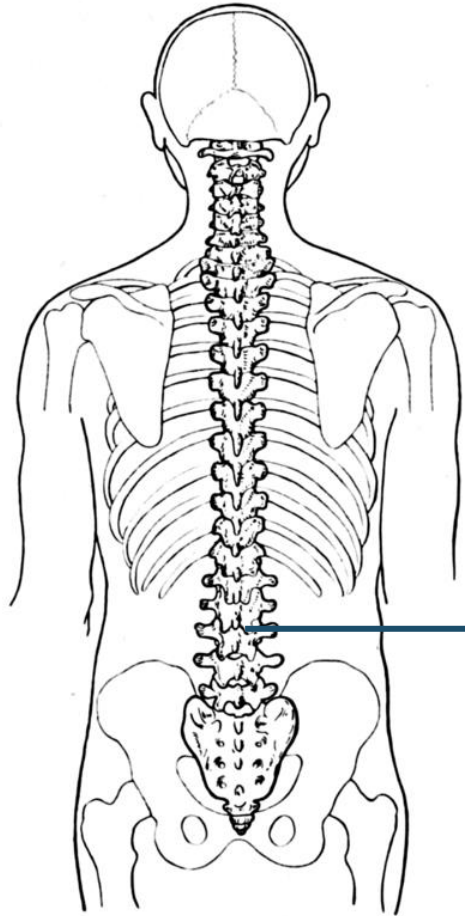

Rīku un metožu *starta komplekts*

NESAKĀRTOTA VIDE = NEDROŠA VIDE

5S metode

5S metodi var uzskatīt par
LEAN mugurkaulu jeb pamatu

ieguvumi

- nodrošina augstu kvalitātes līmeni
- veicina darbinieku iesaisti
- uzlabo klientu apmierinātību
- neatbilstības uzreiz ir pamanāmas
- uzlabo produktivitāti
- atbalsta darba drošības kultūru

5S metode

Standartizēts process, kas pareizi ieviests rada un uztur organizētu, drošu, sakārtotu, tīru, efektīvu darba vietu un vidi

sašķirot

sakārtot

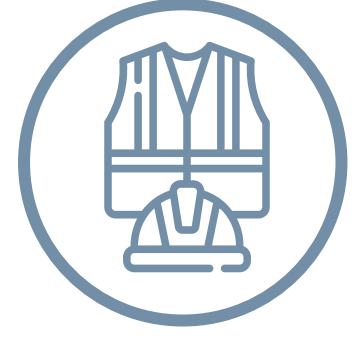
spodrināt

standartizēt

stiprināt

drošība

 Sakārtotā vidē vieglāk var identificēt neatbilstības

5S metode? Tā pat ir labi... Tiešām?

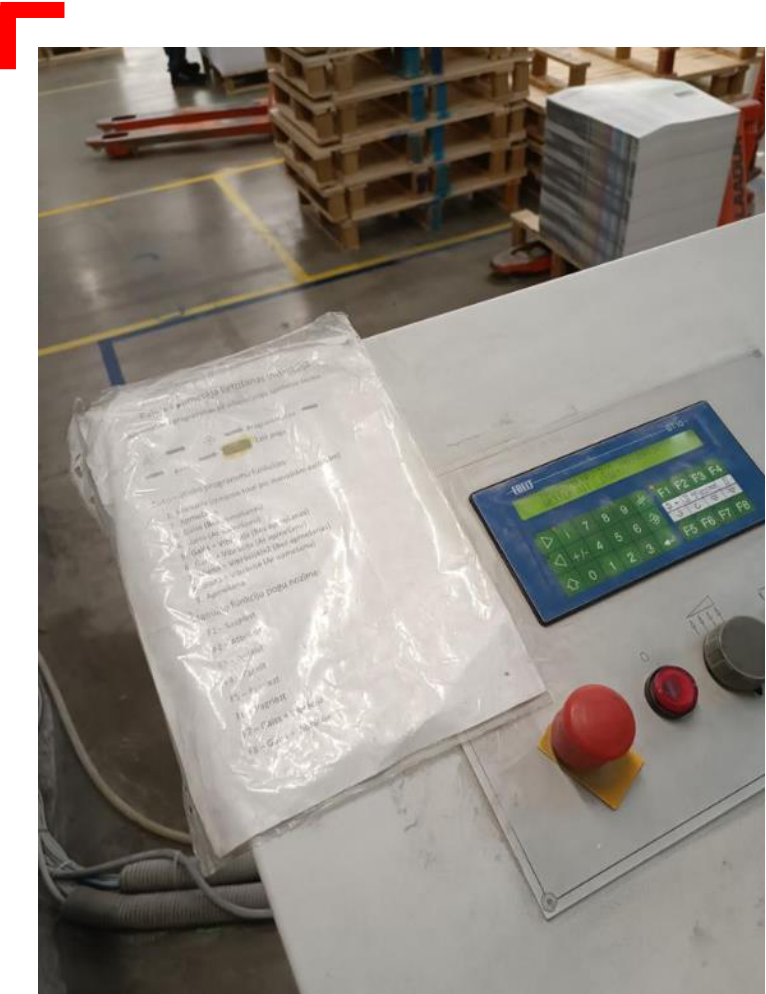
5S metode. Piemērs (1)

avots: SIA Livonia Print

5S metode. Piemērs (2)

avots: SIA Livonia Print

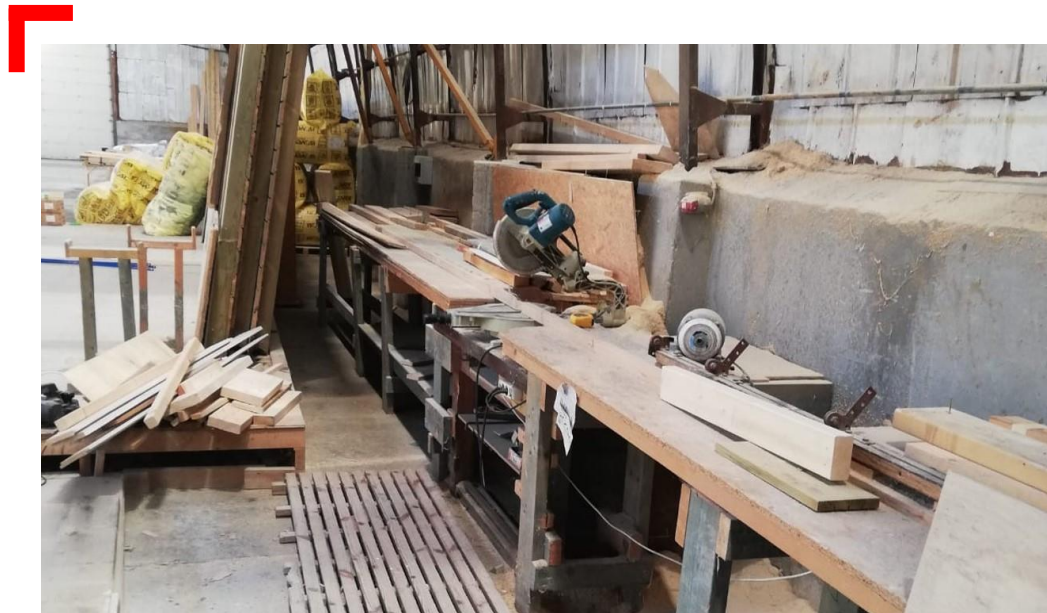

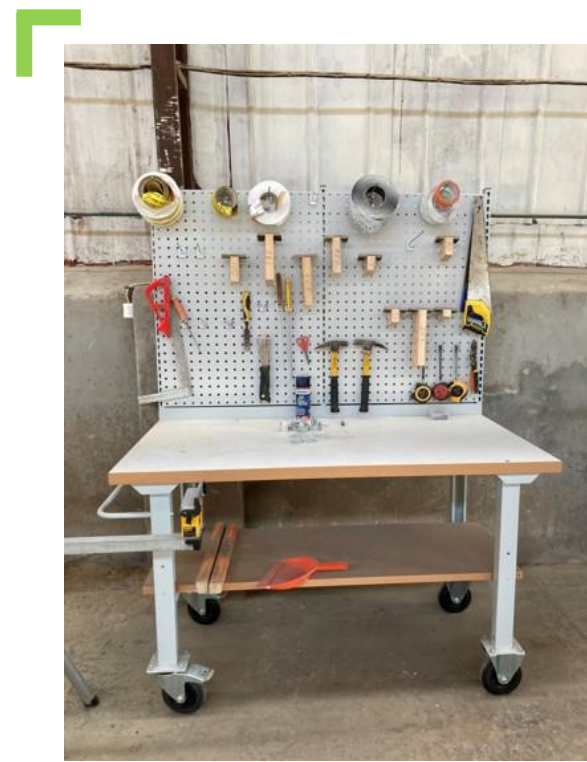
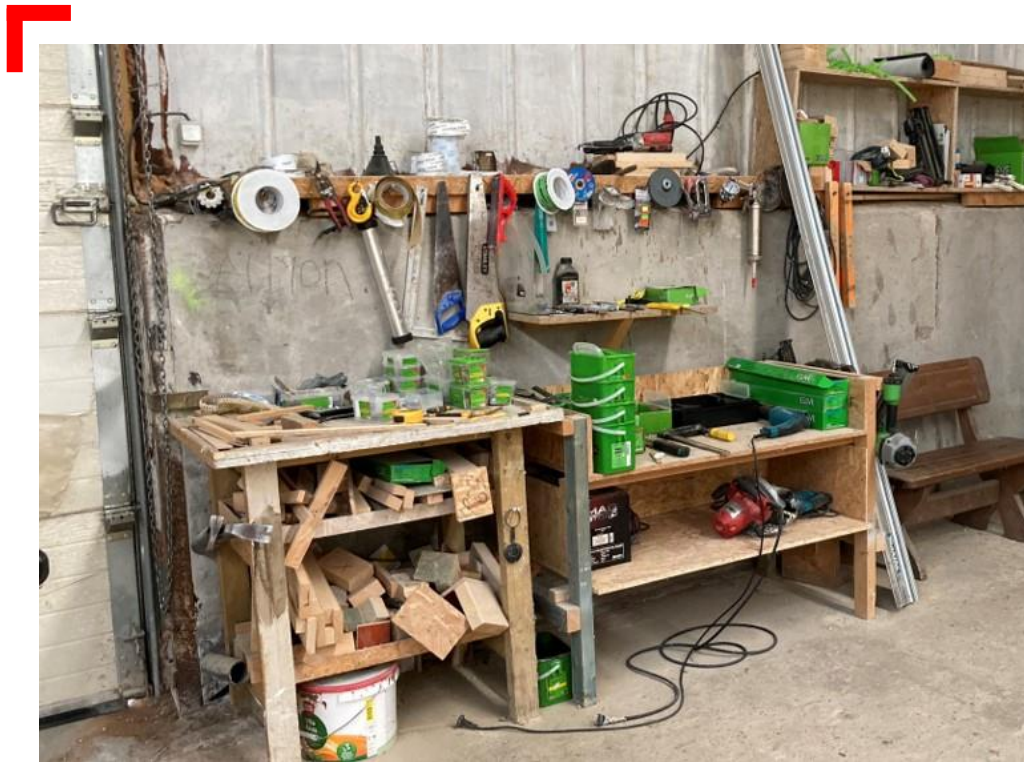
5S metode. Piemērs (3)

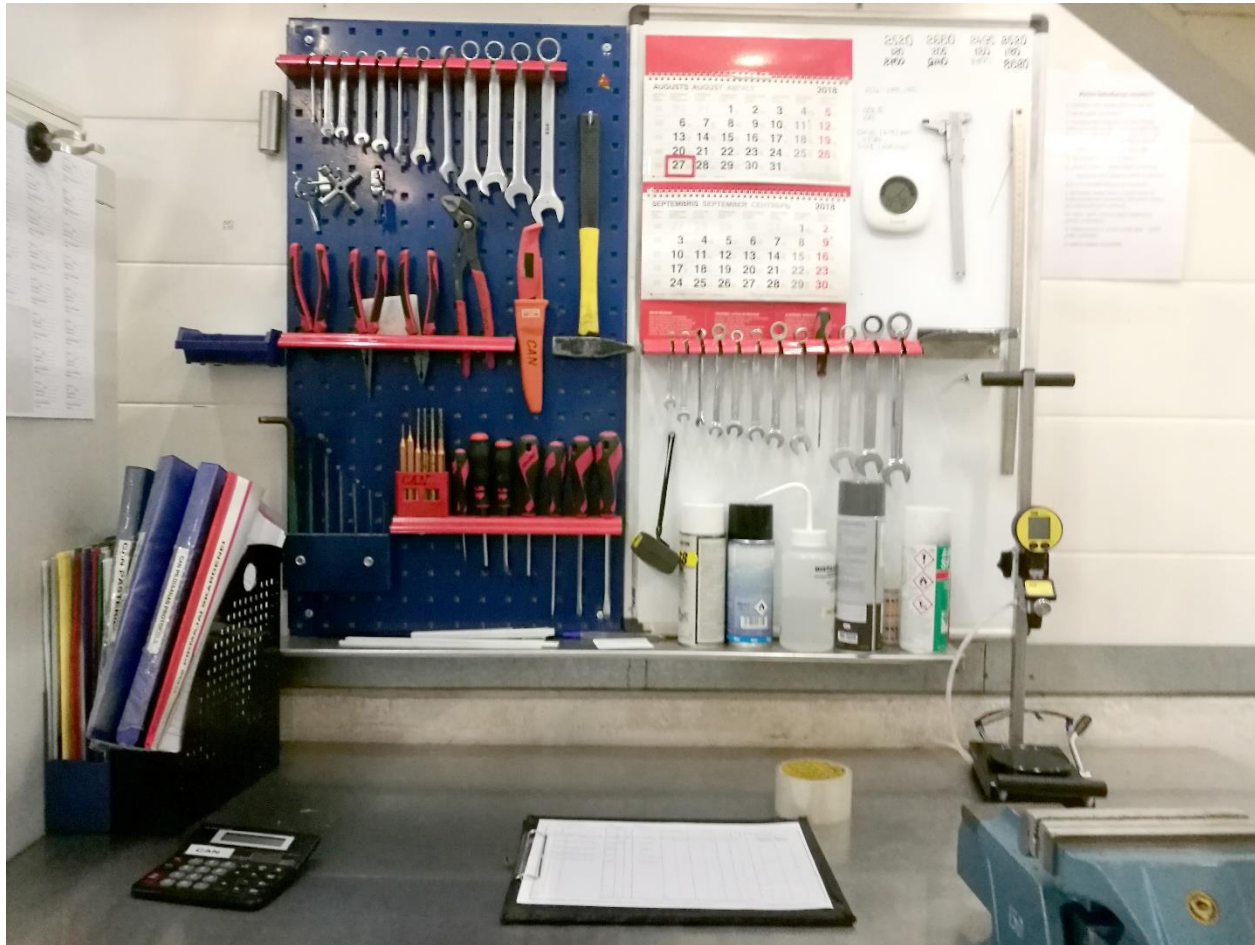
5S metode. Piemērs (4)

5S metode. Piemērs (5)

5S metode. Piemērs (6)

Kārtība ir forma, no kuras atkarīgs skaistums

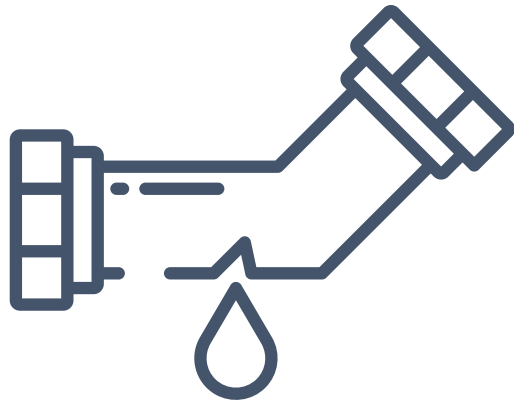
Pearl S. Buck

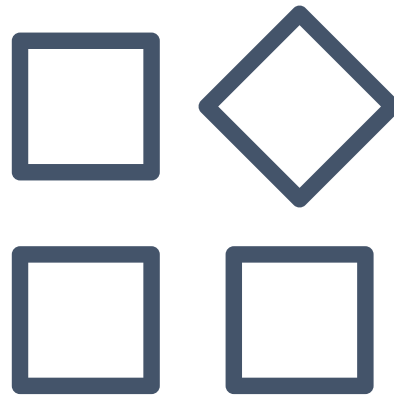
LEAN identificētie zudumu veidi

3M jeb 3 zudumu veidu izskaušana

Zudumi
(MUDA)

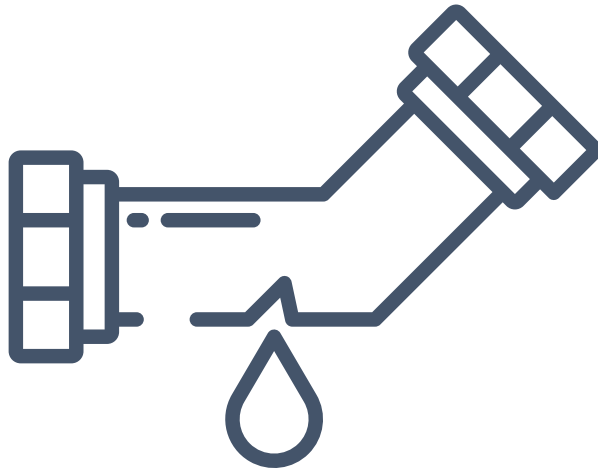
Variācijas
(MURA)

Pārslodzes
(MURI)

3M jeb 3 zudumu veidu izskaušana

Meklējiet un identificējiet

- **7+1 zuduma veidus**
- **bojātas iekārtas vai instrumentus**

pārprodukcija – radīts vairāk, nekā nepieciešams klientam

krājumi – viss, kas pārsniedz absolūti nepieciešamo darba izpildei

gaidīšana – darbinieks gaida citu kolēģi, klienta rīcību

liekas darbības – kustības, kas rodas nepiemērotas darba organizācijas rezultātā

klūdu labošana – nepieciešamība labot, pārstrādāt pieļautās kļūdas/defektus

transportēšana – satura vai laika zudums informācijas nodošanas procesā

pārcenšanās – laika un citu resursu tērēšana bez pievienotās vērtības

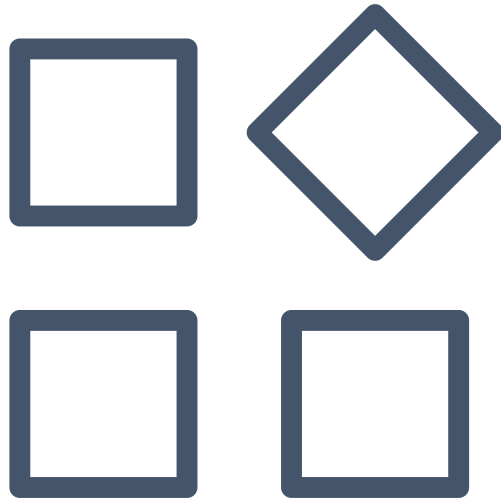
neizmantotais potenciāls – nepietiekama darbinieku iesaiste, viņu ierosinājumu ignorēšana

3M jeb 3 zudumu veidu izskaušana

Meklējiet un identificējiet

- neatbilstošu gala rezultātu
- kvalitātes/izpildes svārstības
- nevienmērīgus procesus
- preču uzkrāšanos un pārprodukciju

3M jeb 3 zudumu veidu izskaušana

Meklējiet un identificējiet

- pārslogotus darbiniekus
- pārslogotas iekārtas
- nesabalansētu darba slodzi

Pārslodze – drauds darba drošībai!

gada laikā
darbavietā bojāgājušo
skaits pasaulē*

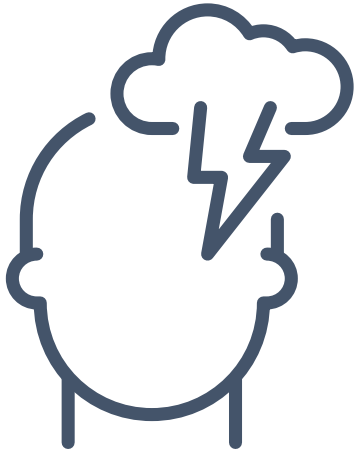
ASV izmaksā
negadījumi, kuru iemesls
ir pārslodze

traumas^[ASV], kuras nav nāvējošas -
kritieni, pakļupšanas paslīdēšanas u.tml.
izraisīja pārslodze

Pārslodze (1)

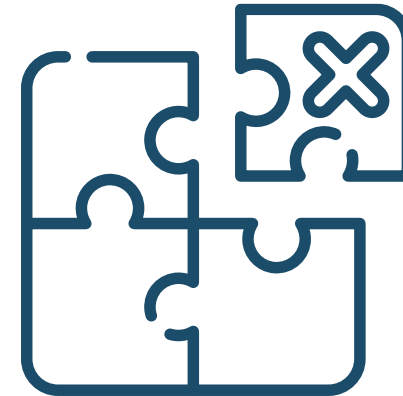
MURI piespiež cilvēkus vai iekārtas darboties virs to limitu robežas, radot nogurumu, stresu un **negadījuma risku**

sāpes, nogurums,
stress

slikta
ergonomika

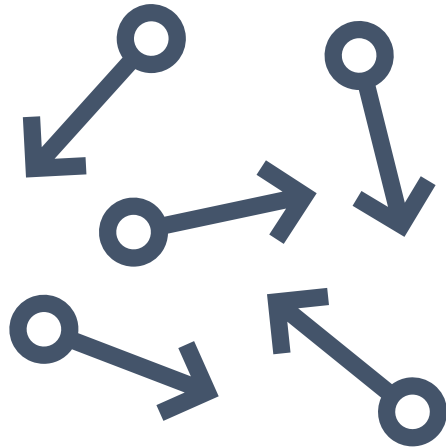
neizpildāmi
darba uzdevumi

Pārslodze [2]

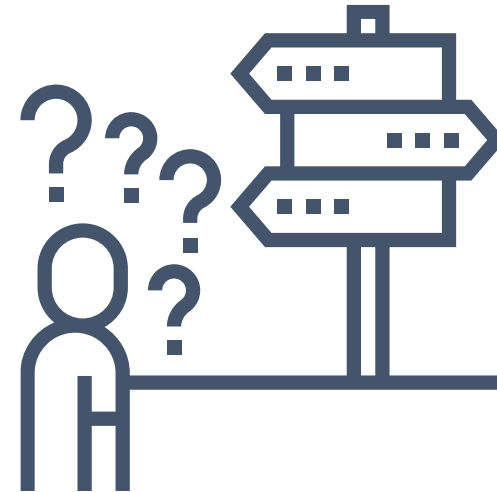
MURI piespiež cilvēkus vai iekārtas darboties virs to limitu robežas, radot nogurumu, stresu un **negadījuma risku**

vienlaicīgi pārāk daudz uzdevumu

nepārdomātas darbības

vāja, neesoša darbu organizācija

Bīstamākais zudumu veids ir tas kuru mēs nespējam atpazīt

Shigeo Shingo

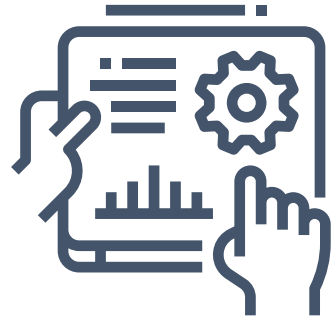

GEMBA

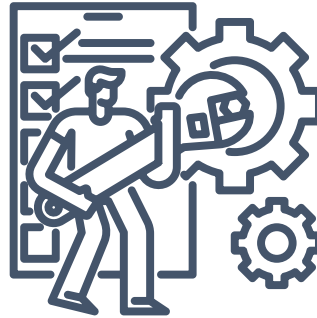
GEMBA* – faktiskā vieta

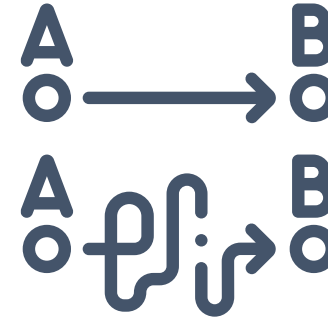
dodies
uz GEMBA

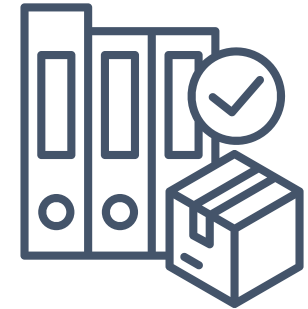
pārbaudi
GEMBUTSU

veic
pretpasākumus

atrodi
pamatcēloni

standartizē
procesus

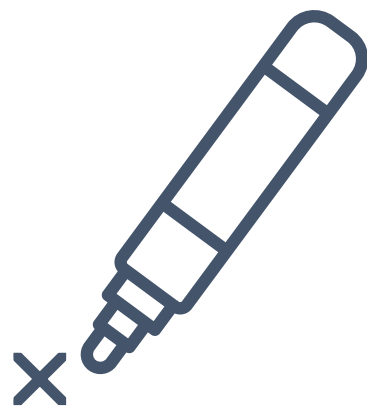
*GEMBA – vieta kurā tiek radīta vērtība
genbutsu – novēro "īsto lietu"

GEMBA walk jeb Genchi genbutsu* (1)

izvēlies
drošu novērošanas
vietu

marķē
novērošanas
vietu

informē
darbinieku par
novērošanu

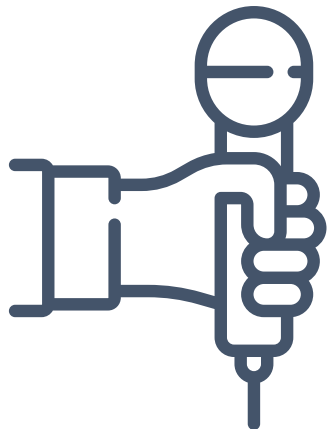
novērošanas
minimālais laiks
– 30 minūtes

* genchi – ej un pārlicinies pats
genbutsu – novēro "īsto lietu"

GEMBA walk jeb Genchi genbutsu* [2]

fiksē
darbības
veidlapā

pēc novērošanas
5 kāpēc? intervija
ar darbinieku

darbinieka ieteikums
procesa nekavējošai
uzlabošanai

改善

pārējie novērojumi
KAIZEN
aktivitātei

* genchi – ej un pārlicinies pats
genbutsu – novēro "īsto lietu"

GEMBA walk jeb Genchi genbutsu. Piemērs

GEMBA walk										
Novērošana	7 zudumi							Darba vieta		
	liekas darbības	pārcenšanās	gaidīšana	transportēšana	pārprodukcija	krājumi	kļūdu labošana	drošība	vide	darba vieta

Pēc GEMBA novērojumu veikšanas, dariet visu, lai palīdzētu iesaistītajiem darbiniekiem. Ja to darīsiet, darbinieki ticēs, ka tieši jūs esiet cilvēks, kurš var viņiem palīdzēt, un gaidīs, kad varēs jūs atkal satikt, veicot GEMBA walk.

Taichi Ohno

Kas ir KAIZEN?

改善

izmaiņas

uz labu

KAIZEN ir nelielas, soli pa solim veiktas izmaiņas,
lai uzlabotu procesu produktivitāti un samazinātu zudumus tajos

KAIZEN metode

改善

izmaiņas

uz labu

ir plaši pielietojama

ir augsti efektīva

ir uz rezultātu orientēta

sniedz mācīšanās pieredzi

veicina komandas sadarbību

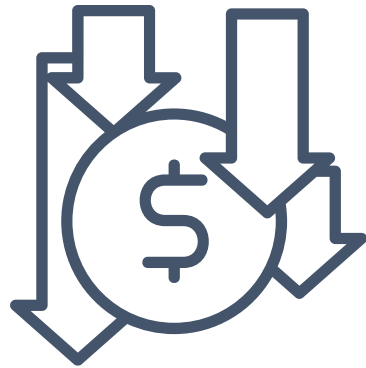
stimulē struktūrvienību savstarpējo sadarbību

KAIZEN nodrošina

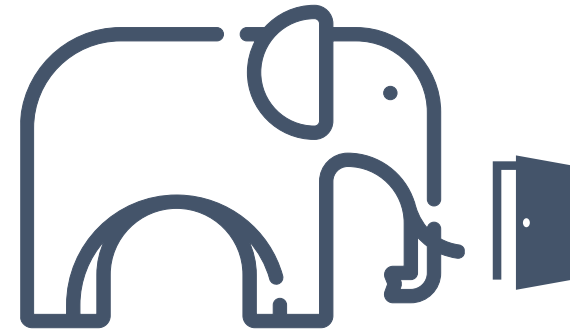
uzlabojumus
→

netērējot daudz
resursus →

iesaistot ikvienu
→

pielietojot veselo saprātu

leguvumi no KAIZEN (1)

KAIZEN ciena un respektē cilvēkus

Iekārtas, telpas, procesi un tehnoloģijas ir tikai instrumenti, kuri ir pakļauti cilvēkam

KAIZEN tiecas radīt cilvēcīgus darba apstākļus, izskaužot smagu fizisko un garīgo darbu

KAIZEN nekad nevaino un netiesā cilvēkus par pagātnē pieļautajām kļūdām, jo vainas meklēšana ir veltīga laika izšķērdēšana

uzlabojas
produktivitāte

uzlabojas
kvalitāte

labāka
darba drošība

zemākas
izmaksas

uzlabojas klientu
apmierinātība

leguvumi no KAIZEN [2]

Uzņēmuma iekšējai kultūrai

uzlabojas
savstarpējā
komunikācija

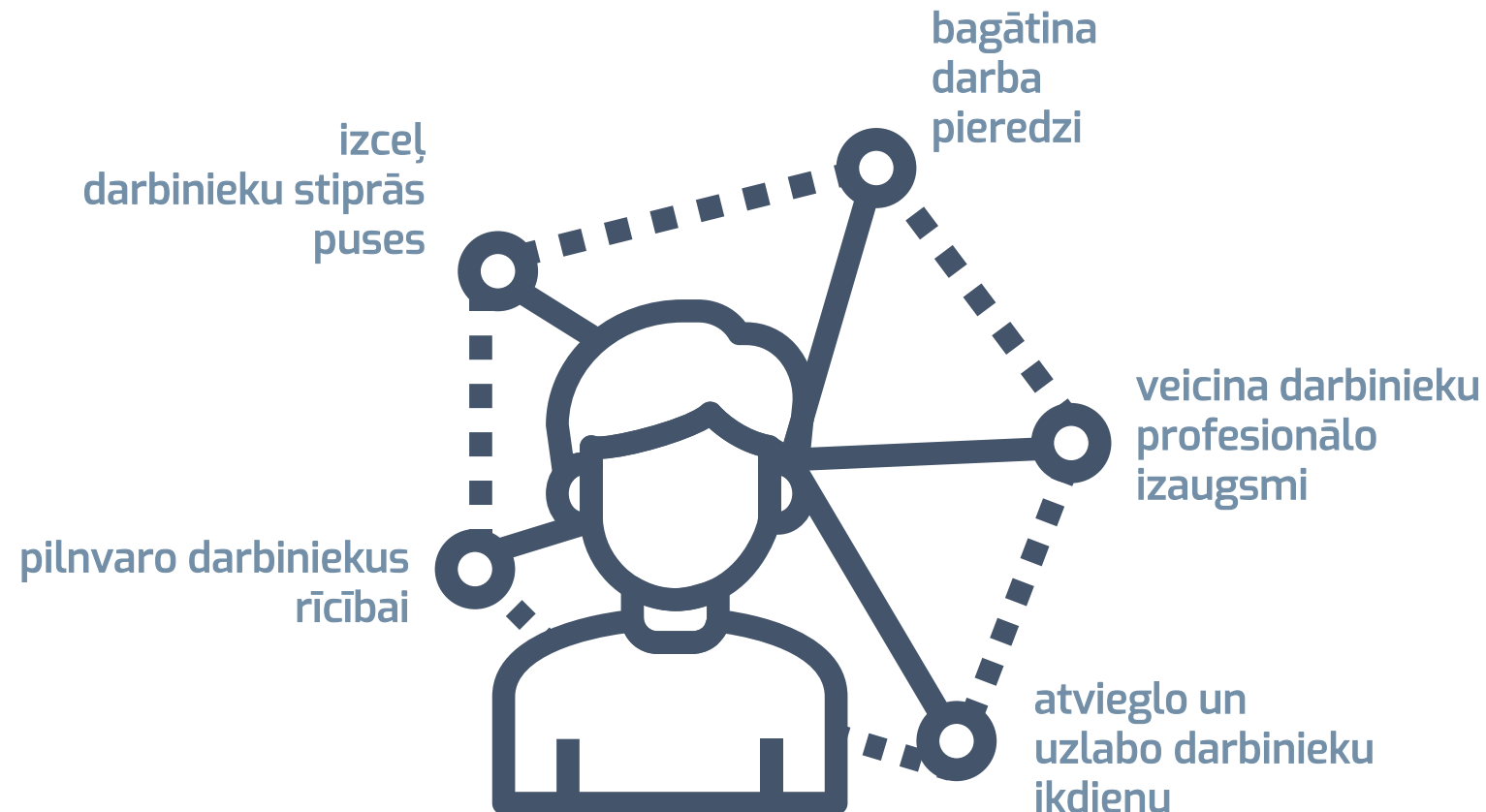
uzlabojas
darbinieku morāle
un apmierinātība

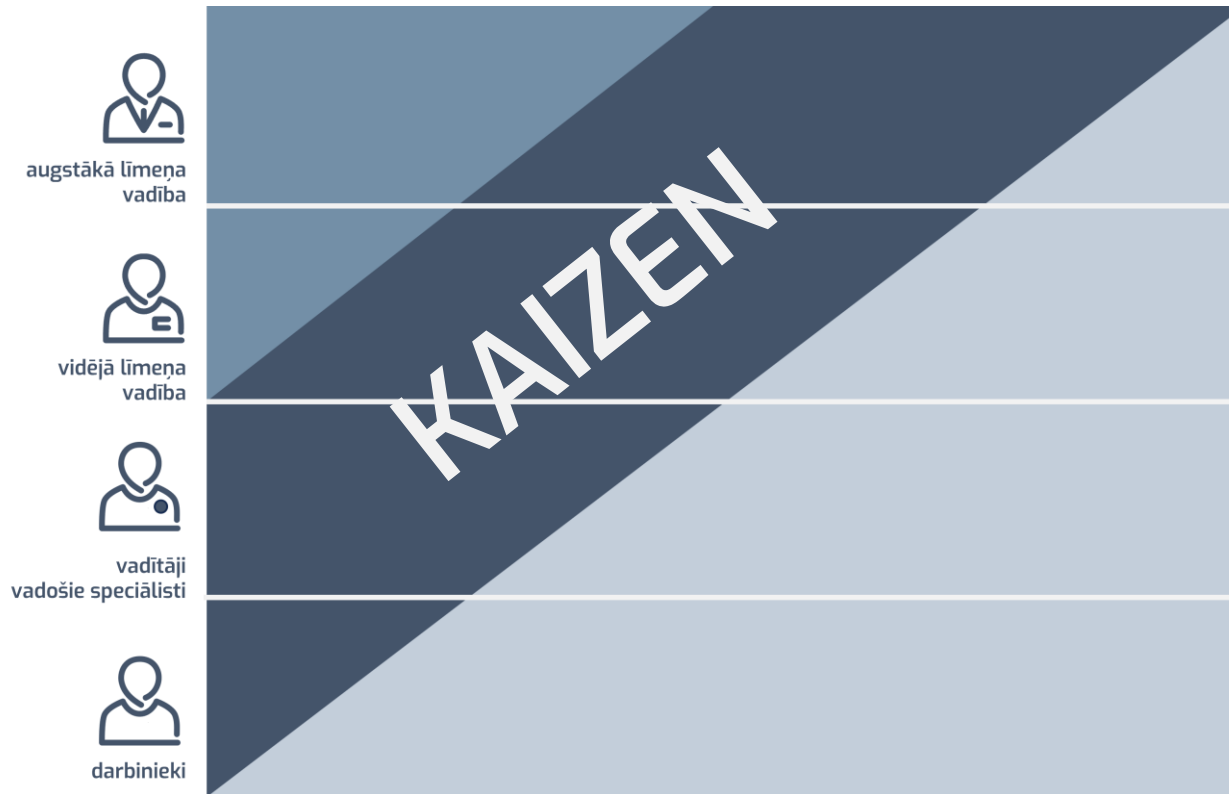
stiprinās darbinieku
piederības sajūta
uzņēmumam

leguvumi no KAIZEN (3)

Darbiniekiem

Atbildību dalījums (1)

inovācijas

krasas izmaiņas esošajos procesos

KAIZEN

nelieli, nepārtraukti esošo procesu uzlabojumi

uzturēšana

ikdienas aktivitātes, lai uzturētu pastāvošos vadības, tehnoloģiskos, darbības u.c. standartus

Atbildību dalījums [2]

augstākā līmeņa
vadība

Atbildīga par KAIZEN organizācijas izveidi,
izvirzot mērķus un izveidojot uzņēmumā kultūru, kurā KAIZEN var attīstīties
Nodrošināt uzlabojumiem un to ieviešanai nepieciešamos resursus

vidējā līmeņa
vadība

Nodrošina darbiniekus ar nepieciešamajam prasmēm, materiāliem un rīkiem,
lai veiktu KAIZEN
Nodrošina to, ka KAIZEN aktivitātes notiek visās uzņēmuma funkcijās,
tām sadarbojoties un sasniedzot izvirzītos mērķus
Īsteno KAIZEN aktivitātes uzņēmumā

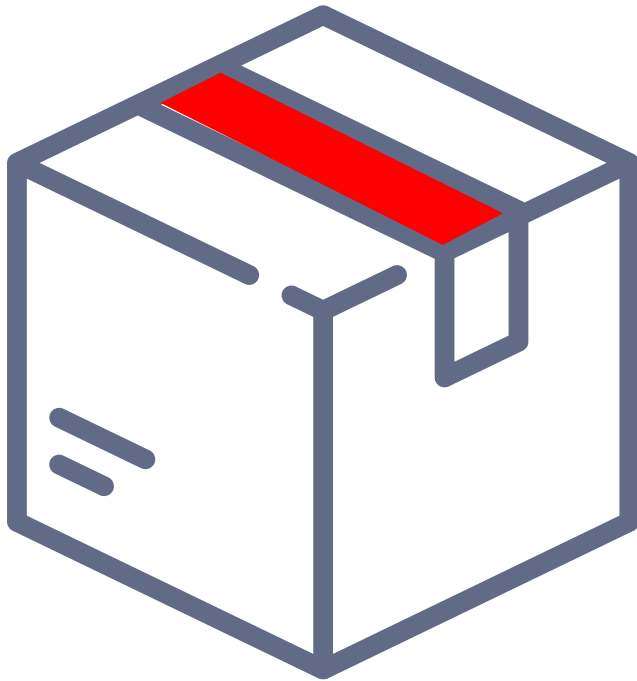
vadītāji
vadošie speciālisti

Nodrošina KAIZEN pielietojumu ikdienā gan individuāli, gan darba grupu līmenī
Nodrošina to, ka ieviestās standartizētās darba procedūras un prakses tiek ievērotas
Trenē un apmāca darbiniekus, sniedz savus KAIZEN ieteikumus

Nelieli uzlabojumi, liela ietekme (1)

1.50€

14.85€

OLFA
SK-10 Concealed Blade
Safety Knife video

Nelieli uzlabojumi, liela ietekme [2]

1 reizi dienā

pēc nepieciešamības

Pastāvīgi uzlabojumi ir labāki par novēlotu perfekcionismu

Mark Twain

FMEA* – kļūdu iespējamības un seku analīze

Metode produktu un procesu problēmu/risku identificēšanai,
kā arī prevencijai pirms kļūmju notikšanas un iespējamo nevēlamo seku rašanās

* failure mode and effect analysis

attēls: <https://universemagazine.com/en/10-years-of-the-historic-jump-from-space-video/>

© UP 2023

FMEA piemērs

Procesa soļi	Iespējamās kļūdas vieds	Iespējamās kļūdas sekas	Sēku smagums (SS)	Kļūdas iespējamie iemesli	Sastopamības biežums (SB)	Esošā procesu vadība	Atklāšana (A)	RPS	Ieteicamās darbības
Preču izkraušana no piegādes automašīnas	Trauma darbiniekam	Darba nespēja, invaliditāte, iedragāta uzņēmuma reputācija, juridiskās sekas	10	IAL un palīgīdzekļu nelietošana, smaguma pārvietošanas un ceļšanas paņēmieni nepārziņošana, fizisko spēju pārvērtēšana, nepietiekams cilvēku daudzums	2	Nav. Darbinieki paļaujas uz savu pieredzi un fiziskajām spējām. Darbiniekiem ir pieejami cimdri.	8	160	<ul style="list-style-type: none"> - apavi ar cietajiem purniem, IAL izmantošana izkraujot kravu - apmācības darbiniekiem par paņēmieniem, kā pareizi un droši izkraut kravu - nodrošināt atbilstoši cilvēku skaitu
	Bojāta prece	Papildus izmaksas, neapmierināts klients	8	Neatbilstoši izkraušanas paņēmieni, fizisko spēju pārvērtēšana, neatbilstoši palīgīdzekļi, paļaušanās uz iepriekšējo pieredzi	3	Nav. Darbinieki paļaujas uz savu pieredzi un fiziskajām spējām.	7	168	<ul style="list-style-type: none"> - apmācības darbiniekiem par paņēmieniem, kā pareizi un droši izkraut kravu
	Nepareizi uzskaitītas atvestās preces	Finansiālie zaudējumi, neapmierināts klients, aizkavēšanās ar projekta īstenošanu	7	Paviršība, haotiskas darbības precī izkraujot, nepareiza darbu un atbildības sadale, cilvēcisks faktors	3	Process tiek vadīts individuāli, atbilstoši pieredzei.	5	105	<ul style="list-style-type: none"> - standartizēt preču uzskaites procesu tās saņemot

nekāds	SS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	SS	bistami augsts
praktiski nav iespējama	SB	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	SB	kļūda ir neizbēgama
acimredzams	A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A	nav atklājams

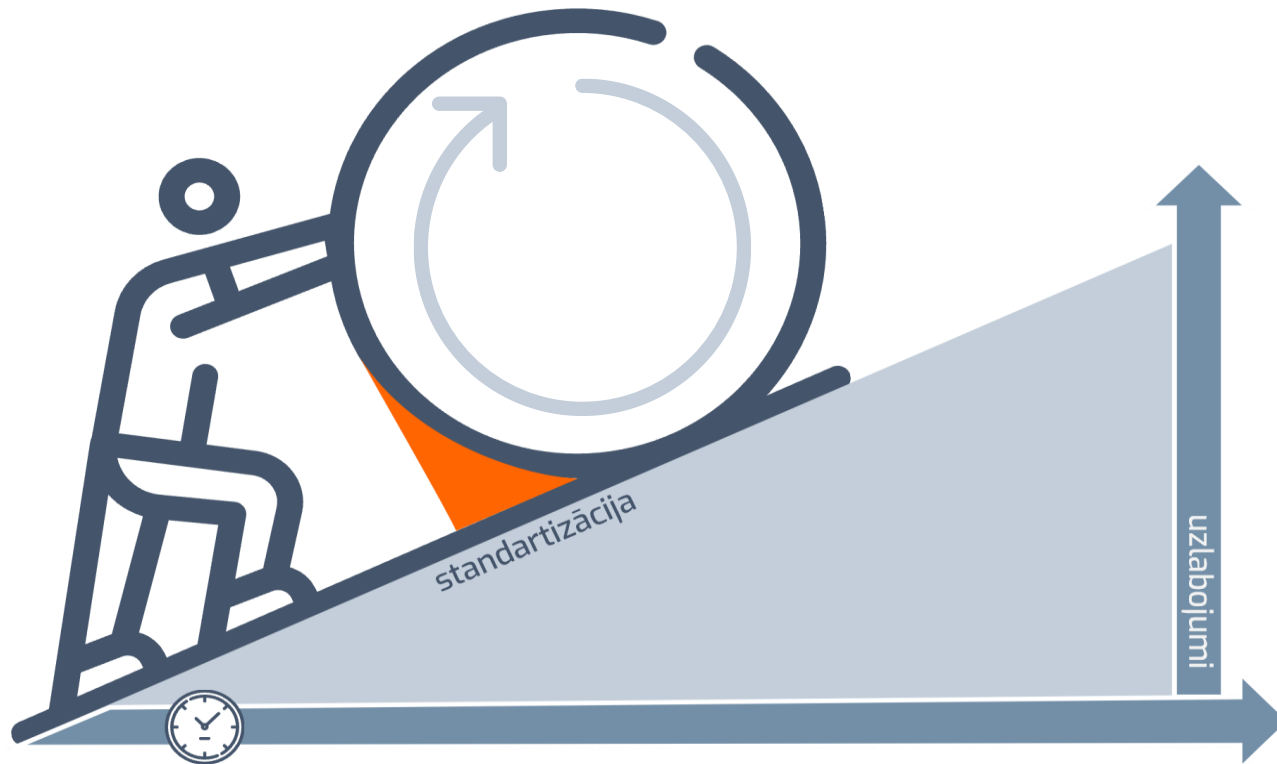
Riska prioritātes skaitlis (RPS) = SS × SB × A

Dažādi apdraudējumi pastāv vienmēr,
tādēļ tie ir jāidentificē, jāanalizē, jānovērtē un jākontrolē
vai arī racionāli jāpieņem

Standartizācijas nozīme

Bez standartizācijas nav iespējami uzlabojumi

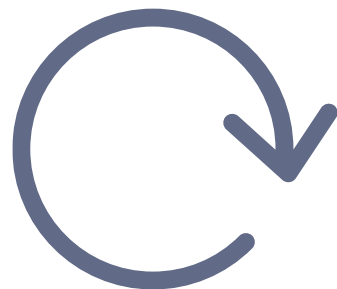

Standartizēts darbs

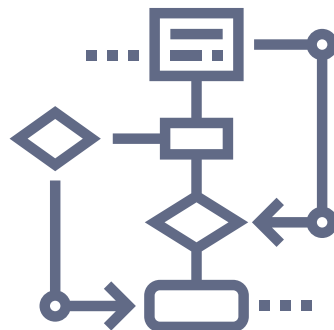
Standartizēts darbs ir primāri jānodrošina procesos kuri:

ir kritiski svarīgi

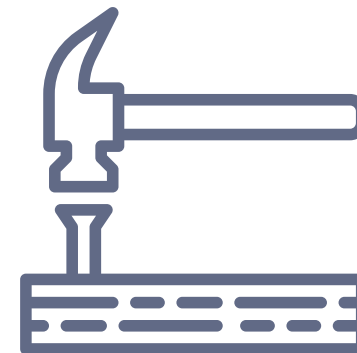
bieži atkārojas

ir sarežģīti un kompleksi

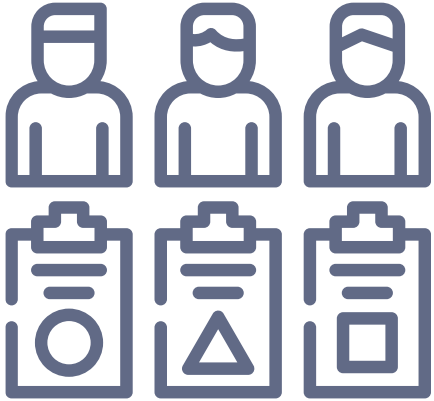
ir uzlaboti un pilnveidoti

tiek reti pielietoti, lai nezaudētu pieredzi

Standartizācija/SOP*

Standartizētas darba uzdevumu izpildes procedūras (SOP) var tikt izmantotas:
kā instruments jaunu darbinieku apmācība
kā līdzeklis, lai nodrošinātu konsekvenci
kā līdzeklis, lai samazinātu resursu patēriņus

SOP jābūt viegli uztveramam un saprotamām,
lai pat veicot darbu pirmo reizi, to var izdarīt precīzi un atbilstoši standartiem

* standard operating procedure

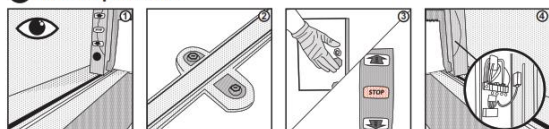
SOP kartes. Piemērs

Ikdienas auto mazgātuvēs tīrīšana

20 min / 1 x dienā

A Vizuālā pārbaude

Pārbaudi CW halles grīdu, sildes – vai tur nav svešķermeņu

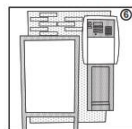
Pārbaudi sliekšņu savienojumus ar grīdu

Pārbaudi gaismas virzienrādītājus uz portāla aizsedzot foto elementus ar roku

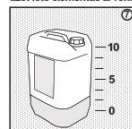
Pārbaudi CW iekārtu, atverot portāla vāku un paskatoties ķīmijas podēvi

Pārbaudi CW birštes no svešķermeņiem un tīrību

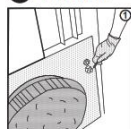

Pārbaudi CW kodu ievādes iekārtu un instrukciju pie lebraukšanas

Pārbaudi CW ķīmijas daudzumu

B Tīrīšana

Notīri visus sensorus

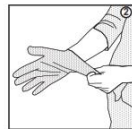

Izskato CW halles grīdu / portālu / vārtus

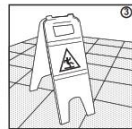
! WVD

Vienmēr valkā spilgtas krāsas vesti ar atstarošiem elementiem!

Veic individuālos aizsardzības līdzekļus!

CW halles grīdas var būt sildenas!

WC tīrīšana

5 min / 15 min

A Tīrīšanas uzdevumi

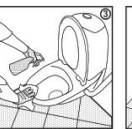
NR No sākuma uzsmidzini ķīmiju, ļauj tai iedarboties!

Notīri: izlietni, krānu, spoguļi, konteinerus (atkritumu tvertni, papīru, ziepes)

Notīri: flīzes, sienu ap un zem izlietnes

Notīri: podu, poda brilli, pīsuāru

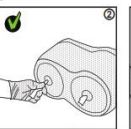

Izmazgā grīdu un notīri durvju rokturi

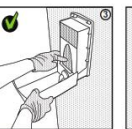
B Pārbaudi / papildini

Pārbaudi / papildini papīra dvieļus

Pārbaudi / papildini tualetes papīru

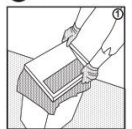

Pārbaudi / papildini ziepes

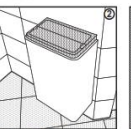

Pārbaudi, vai roku zāvētājs ir darba kārtībā

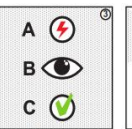
C Pārbaudi / iztukšo

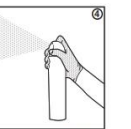
Pārbaudi / iztukšo atkritumu tvertni

Pārbaudi / iztukšo / nomaini higiēnisko konteineri

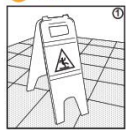

Pārbaudi, vai aprīkojums ir darba kārtībā un nekas nav salauzis

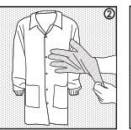

Atsvaldzini galus WC, ja tas ir nepieciešams

! WVD

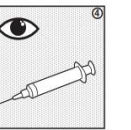
Atceries izvietot brīdinošās zīmes

Vienmēr valkā aizsarghalātu un cimdus

Lieto sarakano lupatņu

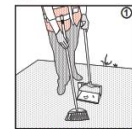
Uzmanies no izlietotām adatām vai šļircēm

Galvenā teritorijas uzkopšana

60 min / 6-7 x nedēļā

A Tīrīšanas uzdevumi

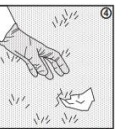
Saslaucī visus nefūrus, izravē nezāles

Notīri visas servisa iekārtas un visu aprīkojumu pie tām

Notīri visus "windmasterus" un reklāmas materiālus

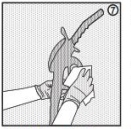
Pacel visus atkritumus, kas ir zālājā

Notīri sūkņu vākus un sūkņu salinās

Notīri degvielas traukus no sūkņu salinām

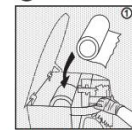

Notīri sūkņu pletoles

Notīri un sakārto produktus, kas izvietoti veikalā priekšpusē

B Pārbaudīt / papildināt / iztukšot / nomainīt

Pārbaudi / papildini papīra dvieļus

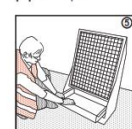
Pārbaudi / papildini vienreizījos cimdus

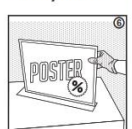
Pārbaudi / papildini logu sāktuma kamīnas. Nomaini logu slotu

Pārbaudi / nomaini atkritumu maiņas visos konteineros, kas pieejami teritorijā

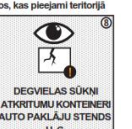
Pārbaudi, izīri auto pakāju stendū un putekļu sūcēju, ja tas ir nepieciešams

Pārbaudi reklāmas materiālus. Ja tie ir bojāti vai ietērī beidzies termiņā, nomaini

Pārbaudi degvielas piegādes vietas, veic tīrīšanu, ja nepieciešams

Informē Stacijas vadītāju, ja kāda no iekārtām ir bojāta vai sliktā stāvoklī

! WVD

Vienmēr valkā atstarojošo vesti ar aizsargājošu apģērbu! Lieto individuālos aizsarglīdzekļus!

Nav iespējams uzlabot nevienu procesu, kamēr tas nav standartizēts.
Ja process ir svārstīgs, tad jebkurš uzlabojums būs tikai vēl viena variācija,
kas ik pa laikam tiek izmantota, bet lielākoties ignorēta

Masaaki Imai

Vizuālā vadība. Cik daudz mēs atceramies

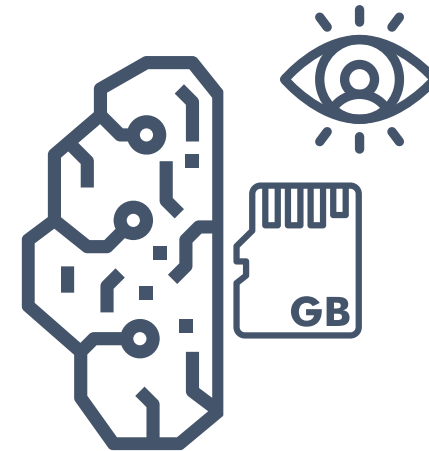
10%

20%

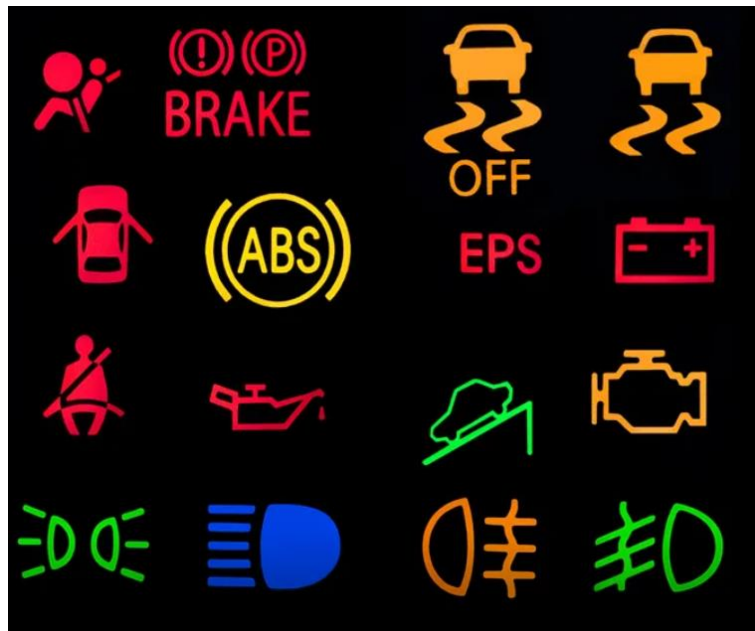
>80%

Vizuālā vadība

kā KONTROLE

Ja es daru kaut ko nepareizi,
kā es par to uzzināšu?

kā INFORMĀCIJAS AVOTS

Vai es daru pareizi?
Kā lai es zinu, ka es daru pareizi?

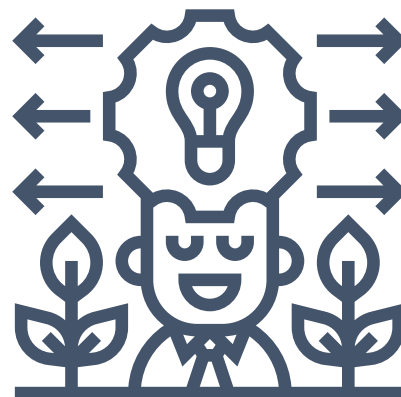
Vizuālā vadība. Kāpēc vizualizācija ir svarīga? (1)

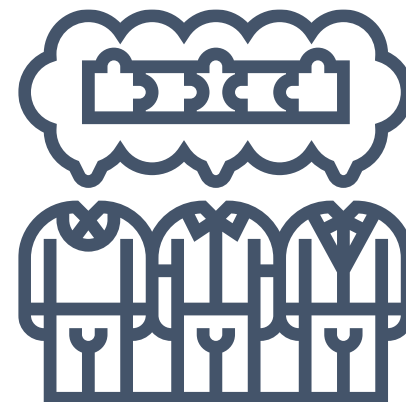
nodrošina
komunikāciju
par būtisko

uzlabo
kvalitāti un
drošību

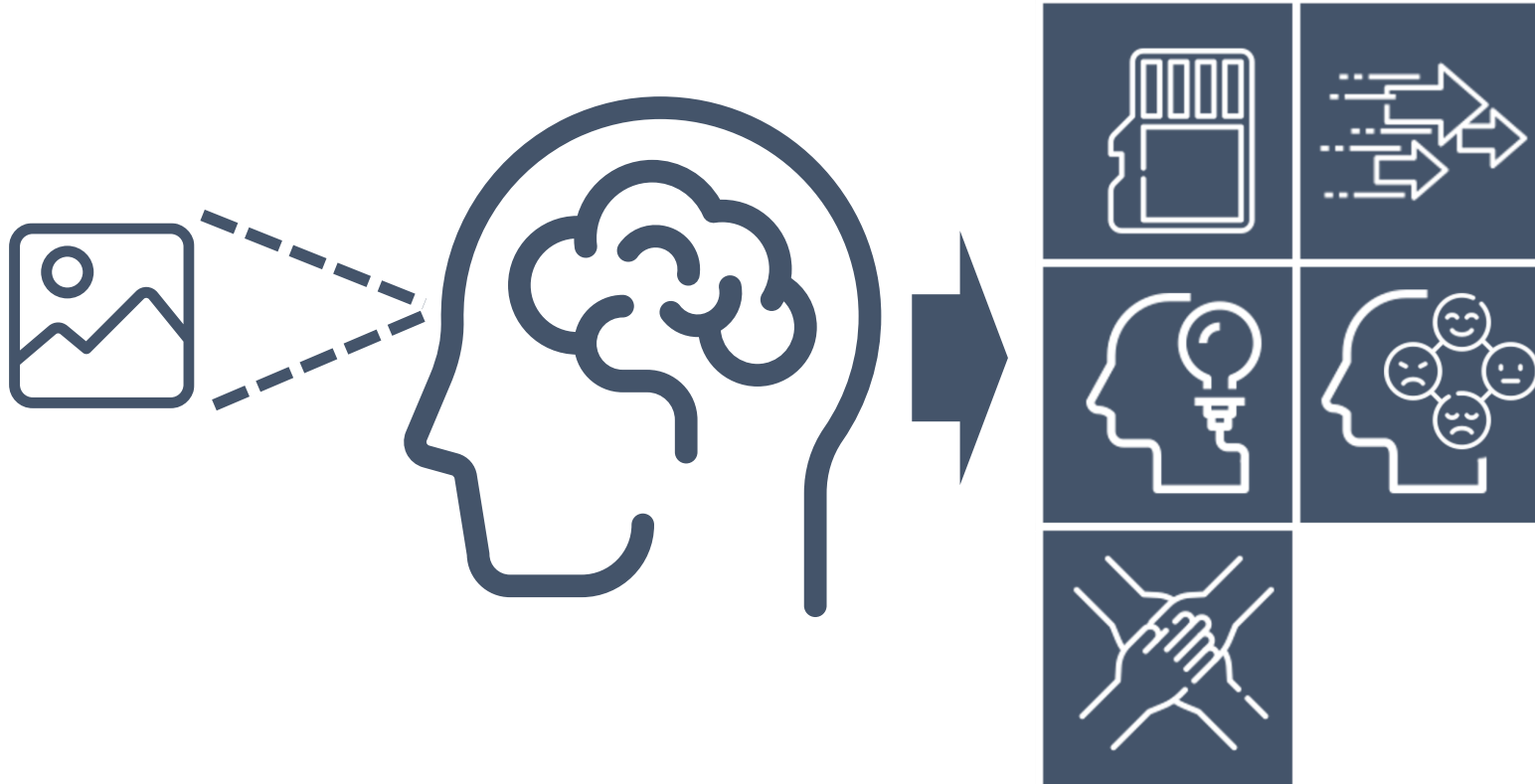

veicina
uzlabojumu
kultūru

rosina
darbinieku iesaisti
un vienotību

Vizuālā vadība. Kāpēc vizualizācija ir svarīga? [2]

Ieraugi variācijas

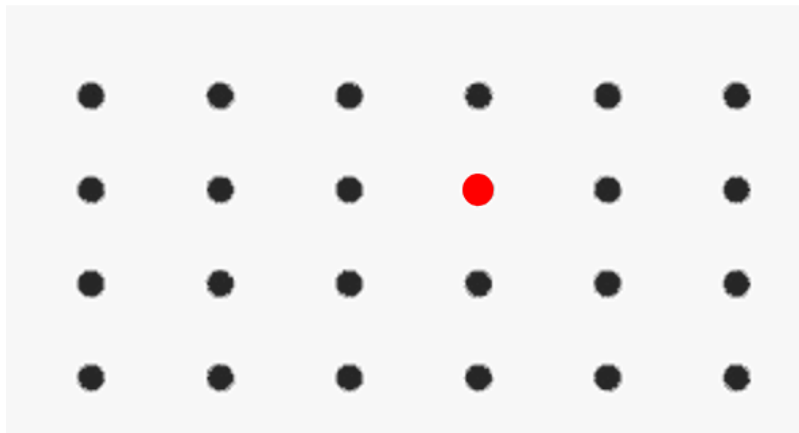
virziens

izmērs

krāsa

forma

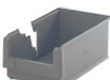
Vizualizācija + standartizācija. Piemērs

BUCHER
municipal

UZŅĒMUMĀ LIETOJAMĀS KASTES

krāsu nozīme materiālu plūsmai un glabāšanai
COMPANY USED BOXES
color meaning for material flow and storing

	NERŪSOŠAIS TĒRAUDS STAINLESS STEEL
	MELNAIS TĒRAUDS BLACK STEEL
	MONTĀŽAS DETALĀS ASSEMBLY PARTS
	KRĀŠOŠANAS PALĪGMATERIĀLI PAINTING UTILITIES
	RAŽOŠANAI NEPIECIEŠAMO IZEJMATERIĀLU NOLIKTAVA REQUIRED MATERIAL FOR PRODUCTION WAREHOUSE
	HYDRAULIC BAUTEILE DETALĀS HYDRAULIC BAUTEILE PARTS
	FERROMETAL DETALĀS FERROMETAL PARTS
	BOJĀTĀS KASTES ATGRIEZT NOLIKTAVAI UZ APMAIŅU DAMAGED BOXES RETURN TO THE STORAGE FOR EXCHANGE

BUCHER
municipal

UZŅĒMUMĀ LIETOJAMĀS ATKRITUMU URNAS

Krāsu nozīme atkritumu veidiem
COMPANY USED WASTE BINS
Colour meaning for waste types

	SADZĪVES ATKRITUMI <i>MUNICIPAL WASTE</i>
	ŪDENS <i>WATER</i>
	DZESĒŠANAS ŠKIDRUMS <i>ANTI FREEZE</i>
	ELĻA <i>OIL</i>
	METĀLS <i>METAL</i>

BUCHER
municipal

UZŅĒMUMĀ LIETOJAMĀS ŠKIDRUMU PUDELES

Pudeļu tipi šķidrumu veidiem
COMPANY USED LIQUID BOTTLES
Bottle forms for fluid types

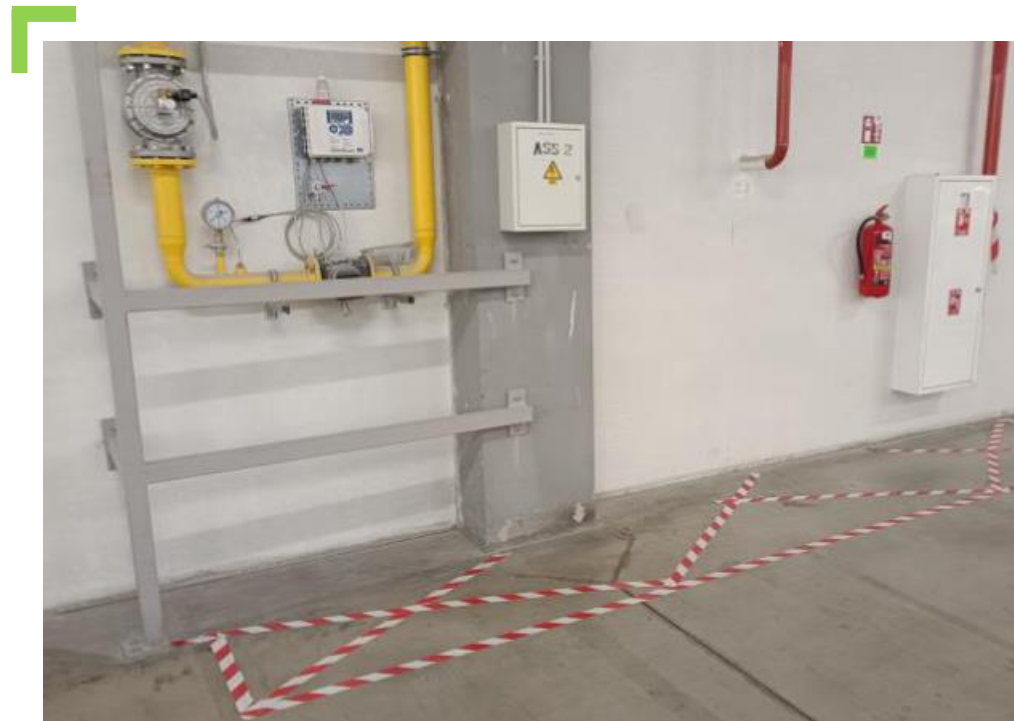
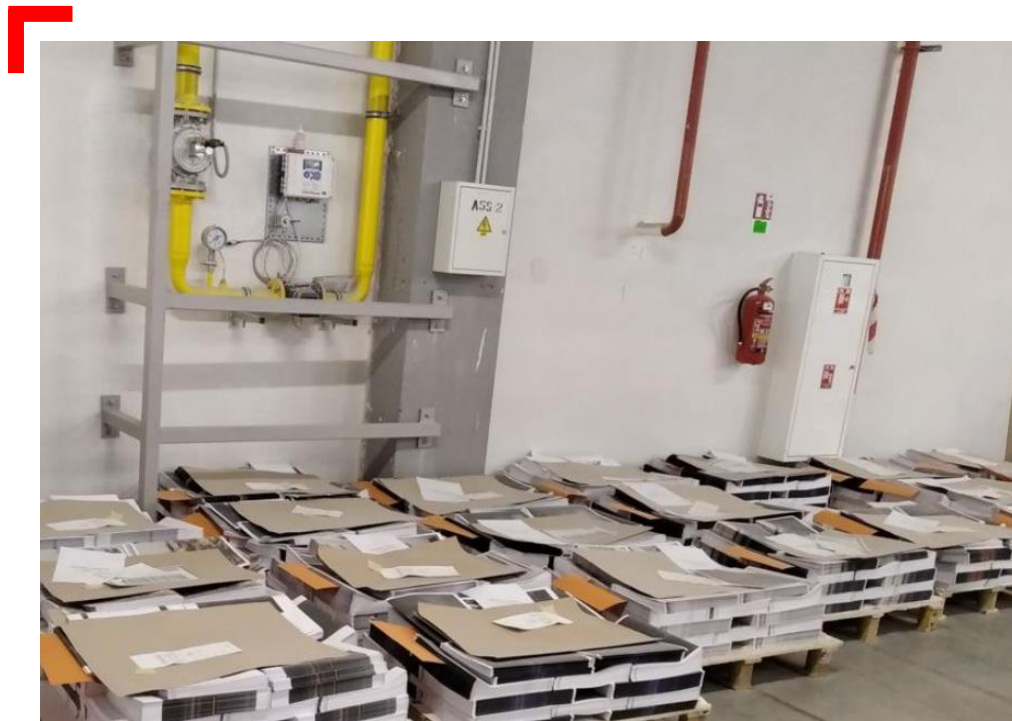
			
HIDRAULISKĀ ELĻA HYDRAULIC OIL	UNIVERSĀLA GRIEŠANAS ELĻA UNIVERSAL CUTTING OIL	EMULSIJA EMULSION	ZIEPŪDENS SOAP WATER
			
TEHNISKAIS TĪRĪTĀJS TECHNICAL CELANER	CITI ŠKIDRUMI (ar norādītu apzīmējumu) OTHER LIQUIDS (with label on it)	ATTAUKOTĀJS UN ŠKĪDINĀTĀJS (ar norādītu apzīmējumu) DEGREASER AND SOLVENT (with label on it)	

Vizualizācija. Piemērs (1)

avots: SIA Livonia Print

Vizualizācija. Piemērs (2)

Vizualizācija. Piemērs (3)

Iekārtu sabotieru cietums KASPERS

DIENAS BEZ NEGADĪJUMIEM

DIENAS BEZ NEGADĪJUMIEM

Rekords **880**

889

PIRMS PĒC

NOVĒROJUMI

RISINĀJUMI

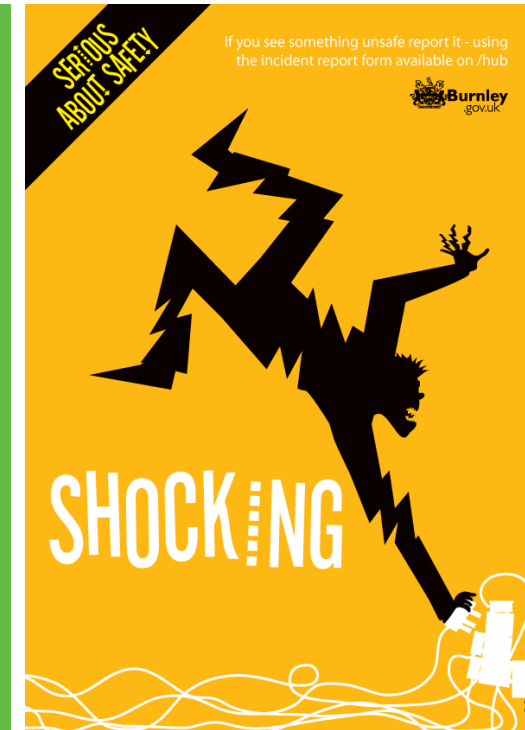
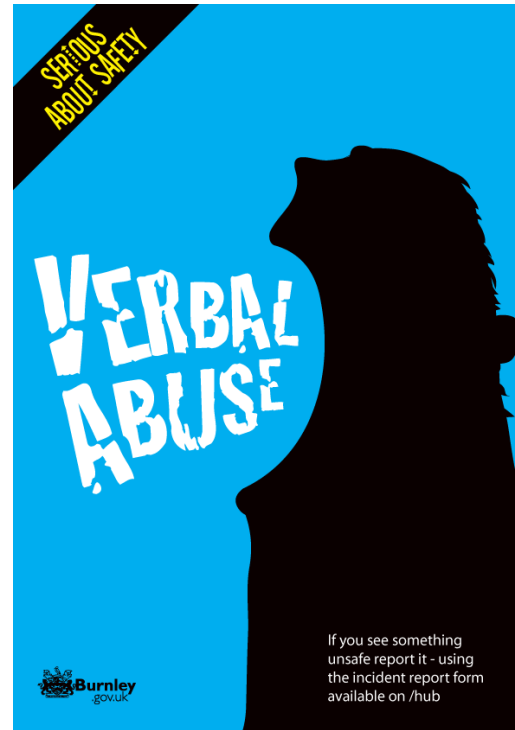
Kardina nr.	Notikuma datums	Patēstisjs	Novērojums	Kardjums	Atdziņas	Notējums	Statuss
1	16.09.	Indone	Dažādi objekti, kas atrodas uz darba vietas, kas var izraisīt negadījumus.		RN	2009	●
2	23.10	Berģis K.	Objekti, kas atrodas uz darba vietas, kas var izraisīt negadījumus.				●

NOVIKTAVA **ME. INĀŠANA** **PĀRĒJĒ** **DĒĻI** **ROTARI**

Bīstamo situāciju reģistrs KOVĀRNIS

Vizualizācija. Piemērs (4)

Ceļmaize

Mana un Latvijas labklājība ir atkarīga no tā cik produktīvs es esmu

Drošākā darba vietā darbinieki strādā produktīvāk

Drošības kultūras iedzīvināšana uzņēmumā nodrošina darbinieku produktivitātes pieaugumu

LEAN pirmais solis – izzināt klientu vajadzības

Nesakārtota vide = nedroša vide. Sāc ar 6S

Pārslodze – drauds drošībai! Meklē MURI darba procesos

Regulāri veic GEMBA walk, lai savlaicīgi identificētu neatbilstības = defektus

Izmantojiet darbinieku potenciālu, iesaistot viņus uzlabojumu īstenošanā

Lai mazinātu riskus un to ietekmi, veiciet to novērtēšanu

Veidojiet kultūru, kur katrs darbinieks jūtas respektēts, iesaistīts, sadzirdēts un novērtēts

Saziņai:

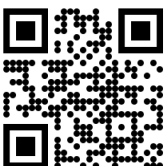
Strādā vesels
www.stradavesels.lv

Darba drošības un vides veselības institūts
Rīgas Stradiņa universitātes aģentūra
<https://www.rsu.lv/ddvvi>

biznesa efektivitātes asociācija

Biznesa efektivitātes asociācija
<https://www.efektivs.lv//lv/>

A landscape of layered mountains in shades of blue and grey, with the word 'PALDIES!' overlaid in white.

PALDIES!